

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
privind controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului
nr. 859 din 13 august 1998 "Cu privire la reglementarea unor
genuri de activitate în Republica Moldova"*

Nr.5 din 04.02.99

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.19-21/9 din 25.02.1999

* * *

* Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr. 79-80, art. 842.

În numele Republicii Moldova,

Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător
Mihai COTOROBAI - judecător-raportor
Constantin LOZOVANU - judecător
Gheorghe SUSARENCO - judecător

cu participarea grefierului Tatiana Berladean, deputatului în Parlament Victor Cecan, președinte al Comisiei pentru control și petiții, autorul sesizării, în prezența reprezentantului Parlamentului Ion Creangă, șef al sectorului pentru legătura cu autoritățile publice în Direcția juridică a Aparatului Parlamentului, în lipsa reprezentantului Guvernului, legal citat, călăuzindu-se de art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art.25 lit.g) și art.31 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr.859 din 13 august 1998 "Cu privire la reglementarea unor genuri de activitate în Republica Moldova".

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului Victor Cecan, depusă în conformitate cu art.24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, acceptată pentru examinare în fond prin decizia Curții Constituționale din 21 septembrie 1998.

În procesul examinării prealabile a sesizării Curtea Constituțională a solicitat puncte de vedere asupra chestiunii în cauză Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului și Guvernului.

Examinînd materialele dosarului, punctele de vedere ale Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului și Guvernului, audiind informația judecătorului-raportor, argumentele autorului sesizării, Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

La 13 august 1998 Guvernul a adoptat Hotărîrea nr.859 "Cu privire la reglementarea unor genuri de activitate în Republica Moldova" (în continuare - Hotărîrea Guvernului nr.859), prin care a aprobat Lista genurilor de activitate interzise pe teritoriul Republicii Moldova, Lista genurilor de activitate ce necesită autorizare prin licențe și Regulamentul cu privire la modul de eliberare a licențelor pentru desfășurarea anumitor genuri de activitate în Republica Moldova.

Autorul sesizării consideră că Hotărîrea Guvernului nr.859 contravine integral unor dispoziții din Constituție, Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, fapt pentru care solicită controlul constituționalității ei.

Motivația generală a autorului în susținerea afirmațiilor sale se bazează pe faptul că Guvernul, emițînd aceste acte, și-a arogat funcția de reglementare juridică a unui domeniu pentru care este necesară adoptarea legii.

Examinînd cauza în fond, Curtea Constituțională reține că sistemul de drept în stat trebuie să fie organizat sub forma unei ordini juridice ierarhizate, în care normele sînt legate între ele, integrate într-un ansamblu organic, coordonate și îndreptate spre formarea întregimii

coerente. Ordinea juridică în stat este guvernată de principiul non-contradictorial, ceea ce înseamnă că o normă este legală, dacă ea este adoptată în conformitate cu cerințele înscrise în alte norme de nivel superior.

Diferențierea normelor juridice potrivit principiului de subordonare asigură o strictă legalitate și ordine juridică în stat prin supremația Constituției. Realizarea ordinii juridice în stat este asigurată prin diferite forme de control, în special prin controlul constituționalității actelor juridice respective.

Hotărîrea Guvernului nr.859, după cum rezultă din preambulul acesteia, a fost adoptată în scopul reglementării de către stat a activității economice a persoanelor juridice și fizice, respectării obligatorii a cerințelor de pregătire profesională și calificare, necesare pentru practicarea unor genuri de activitate, asigurării intereselor vitale și securității cetățenilor, societății și statului.

Potrivit art.126 alin.(2) lit.a), b), c) și g) din Constituție, reglementarea activității economice, libertatea activității de întreprinzător, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție, protejarea intereselor naționale în activitatea economică trebuie să fie asigurate de stat. Puterea de stat, conform prevederilor art.2 din Constituție, aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție. Organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului este Parlamentul, care adoptă și interpretează legile; asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării; aprobă direcțiile principale ale politicii interne și externe a statului; exercită controlul parlamentar asupra puterii executive, sub formele și în limitele prevăzute de Constituție; aprobă bugetul statului și exercită controlul asupra lui (art.60 alin.(1), art.66, lit.a), c), d), f), h) din Constituție).

Astfel, conform dispozițiilor constituționale, numai Parlamentul este în drept să reglementeze activitatea economică desfășurată de agenții economici în Republica Moldova.

Activitatea economică (de fabricare a producției, de executare a lucrărilor și prestare a serviciilor), desfășurată de agenții economici pe riscul propriu și sub răspunderea lor patrimonială, cu respectarea condițiilor stabilite de legislație, se definește ca antreprenoriat (art.1 alin.1 din Legea nr.845-XII din 3 ianuarie 1992 "Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi")*. Principiile juridice, organizatorice și economice ale acestei activități, determinate de Legea "Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi", conferă legii un caracter special în domeniu. Totodată, relațiile antreprenoriale, indiferent de forma de proprietate și genul de activitate, sînt reglementate atît de Legea citată, cît și de legislația civilă și de alte legi (art.5 alin.1).

* Monitorul Parlamentului, 1994, nr. 2, art. 33.

Întreprinderea, fiind forma organizatorico-juridică a activității de antreprenoriat, potrivit art.10 din Legea "Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi", este în drept să practice orice genuri de activitate, cu excepția celor interzise de lege; ea are dreptul să practice anumite genuri de activitate, determinate de legislație, numai după ce a obținut licența de stat pentru genul respectiv de activitate. Licențele de stat se eliberează de Guvern sau, din însărcinarea lui, de o altă autoritate a administrației publice. Lista genurilor de activitate menționate și modul de eliberare a licențelor de stat se stabilesc de legislație.

Prevederile menționate referitoare la drepturile întreprinderilor asupra practicării genurilor de activitate înglobează temeiurile reglementării activității de antreprenoriat - factorul de bază al economiei.

La cele menționate se aliniază și obligația Guvernului, apărută în baza Legii nr.1167-XIII din 30 aprilie 1997 "Pentru modificarea și completarea unor acte legislative"**, de a prezenta spre examinare

Parlamentului proiectul de lege cu privire la acordarea de licențe (art.VII).

** Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 63, art. 526.

Astfel, pe marginea problemelor abordate în sesizare și examinate în fond, Curtea Constituțională relevă că, adoptînd Hotărîrea nr.859, Guvernul n-a respectat principiul general constituțional, care statuează că în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției (art.6). Exercițarea prerogativei de reglementare statală a activității economice a persoanelor juridice și fizice, după cum s-a stabilit în cadrul ședinței Curții Constituționale, revine Parlamentului prin atribuția sa de bază de adoptare a legii respective.

În baza celor expuse, conducîndu-se după art.135 alin.(1) lit.a), art.140 din Constituție și art.62 lit.a) din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Apreciază drept neconstituțională Hotărîrea Guvernului nr.859 din 13 august 1998 "Cu privire la reglementarea unor genuri de activitate în Republica Moldova".

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 4 februarie 1999.
Nr. 5.